

PWYLLGOR CRAFFU TAI A CHYMUNEDAU DIOGEL

Cofnodion cyfarfod o Bell a gynhaliwyd ar 4 Rhagfyr, 2024.

Mae'r Agenda ar [gael yma](#).

Mae recordiad y cyfarfod ar [gael yma](#).

Yn Bresennol: Y Cynghorydd A.M. Collins (Cadeirydd); Cynghorwyr J. Aviet, G.M. Ball, S.J. Haines, S.M. Hanks, W.A. Hennessy a S. Lloyd-Selby.

Hefyd yn bresennol: C. Ireland (Cyngor ar Bopeth Caerdydd a'r Fro); G. Doyle, H. Smith a V. John (Gweithgor Tenantiaid / Cynrychiolydd Panel); Cynghorwyr C.P. Franks, G. John (Aelod Cabinet dros Hamdden, Chwaraeon a Lles), S.D. Perkes (Aelod Cabinet dros Dai Sector Cyhoeddus ac Ymgysylltu â Thenantiaid), ac E. Williams (Aelod Cabinet dros Gofal Cymdeithasol ac Iechyd).

CYHOEDDIAD –

Cyn cychwyn busnes y Pwyllgor, darllenodd y Cadeirydd y datganiad a ganlyn: "A gaf i atgoffa pawb sy'n bresennol y bydd y cyfarfod yn cael ei ffrydio'n fyw yn ogystal â'i recordio trwy'r rhyngwyd ac mae'r recordiad hwn wedi'i archifo i'w weld yn y dyfodol".

YMDDIHEURIADAU AM ABSENOLDEB –

Derbyniwyd y rhain oddi wrth y Cynghorwyr B. Loveluck-Edwards (Is-Gadeirydd) ac H.M. Payne; a D. Dutch (Gweithgor Tenantiaid / Cynrychiolydd Panel).

COFNODION –

ARGYMHELLWYD – CYMERADWYO cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 6 Tachwedd, 2024 fel cofnod cywir.

DATGANIADAU BUDDIANT –

Datganodd y Cynghorwyr J. Aviet a W.A. Hennessy gysylltiad personol ond nid oedd yn rhagfarnu yn Eitem 4 ar yr Agenda – Cyllideb Diwygiedig y Cyfrif Refeniw Tai Cychwynnol (HRA) 2024/25 a Chynigion 2024/25 (Cyfeirnod) – gan fod y ddau yn denantiaid Cyngor.

CYLLIDEB Y CYFRIF REFENIW TAI CYCHWYNNOL (CRT) CYLLIDEB
DDIWYGIEDIG 2024/25 A CHYNIGION 2025/26 (CYF) –

Cafodd y cyfeiriad gan y Cabinet ar 28 Tachwedd 2024 ei gyflwyno gan y Pennaeth Cyllid / Swyddog S151.

Yn dilyn cyflwyno'r adroddiad, cynghorodd y Swyddogion y canlynol:

- O ran gwariant ar ffioedd ymgynghorol, defnyddiwyd ymgynghorwyr yn y Gwasanaethau Tai, er enghraifft, i gynorthwyo i adeiladu system TG newydd; cynnal gwaith cefndir ar y rhaglen ddatblygu; ac yn fwy cyffredinol, lle nad oedd yr arbenigedd yn bodoli ymhlith timau mewnol.
- Roedd gwall teipio yn y tabl ar ddiwedd paragraff 2.12, a ddylai gyfeirio at 2024/25 yn hytrach na 2023/24.
- Pan fo paragraff 2.15 yn cyfeirio at ostyngiad yn y ddarpariaeth ar gyfer dyledion gwael ac amheus o £191k, yn seiliedig ar 3% yn hytrach na 4% yn adlewyrchu cyfraddau casglu, golygai hyn fod cyfraddau casglu wedi bod yn fwy llwyddiannus na'r disgwyl.

Heb unrhyw gwestiynau pellach, fe wnaeth y pwyllgor wedyn:

ARGYMHELLWYD – Y dylid nodi cynnwys cyfeirnod y Cabinet a'r adroddiad atodol, yn amodol ar gywiro'r gwall teipograffyddol ynghylch y blynyddoedd ariannol a gwmpesir ym mharagraff 2.12.

Rheswm dros yr argymhelliad

Gan ystyried cynnwys cyfeirnod y Cabinet, yr adroddiad atodol a thrafodaethau yn y cyfarfod.

CYNLLUN ARIANNOL TYMOR CANOLIG 2025/26 I 2029/30 ADNEWYDDU
A DIWEDDARU (CYF) –

Cyflwynwyd y cyfeirnod gan y Cabinet dyddiedig 28 Tachwedd, 2024 gan y Pennaeth Cyllid / Swyddog A151.

Yn dilyn cyflwyniad y Swyddog, cynghorwyd y canlynol mewn ymateb i ymholiadau gan Aelodau'r Pwyllgor:

- Roedd gwaith yn cael ei wneud gan Swyddogion i lobïo am fwy o gyllid, trwy rwydweithiau'r Cyngor, a chyda Chymdeithas Llywodraeth Leol Cymru. Roedd hyn yn cynnwys tynnu sylw at ddiffygion yn y fformiwla a ddefnyddiwyd i gyfrifo lefel y cyllid a gafodd y Cyngor gan Lywodraeth Cymru. Fodd bynnag, er mwyn gwneud newidiadau sylweddol i'r fformiwla ariannu, byddai angen i bob un o'r 22 Awdurdod Lleol yng Nghymru gytuno i newidiadau o'r fath.

ARGYMHELLWYD – Y dylid nodi cyfeirnod y Cabinet a'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig 2025/26 i 2029/30 ynghlwm, yn amlinellu'r gwaith i liniaru'r pwysau costau.

Rheswm dros yr argymhelliad

Gan ystyried cynnwys cyfeirnod y Cabinet, yr adroddiad atodol a thrafodaethau yn y cyfarfod.

MONITRO CYFALAF AR GYFER Y CYFNOD 1AF EBRILL I 30AIN MEDI 2024 (CAT) –

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Rheolwr Cymorth Cyllid, a ddarparodd y wybodaeth ddiweddaraf am gynnydd y Rhaglen Gyfalaf ar gyfer y cyfnod rhwng 1 Ebrill a 30 Medi 2024. Dangoswyd manylion fesul cynllun yn Atodiad 1. Rhoddodd Atodiad 2 grynodedb o sefyllfa'r Rhaglen Gyfalaf fesul Cyfarwyddiaeth o gymeradwyaeth yng nghyfarfod y Cyngor ar 6 Mawrth hyd at 30 Medi 2024, gan gynnwys unrhyw newidiadau y gofynnwyd amdanynt o fewn yr adroddiad.

Nododd yr adroddiad unrhyw newidiadau y gofynnwyd amdanynt i Raglen Gyfalaf 2024/25 anodwyd y Rhaglen cyfredol a gymeradwywyd o £137.168m.

Roedd yn bwysig nodi bod llawer o feysydd yn parhau i brofi costau cynyddol yn gysylltiedig â gweithredu cynlluniau. Roedd tendrau'n cael eu derbyn dros y cyllidebau cyfredol a ddyrannwyd ac roedd swyddogion yn adrodd am y gofyniad i ailtrafod tendrau a gyflwynwyd.

Byddai cynlluniau'n cael eu monitro'n agos dros y misoedd nesaf a rhagwelwyd y byddai gofyn am geisiadau llithriad mewn adroddiadau yn y dyfodol.

Byddai swyddogion yn parhau i weithio gyda rheolwyr a noddwyr prosiectau i sicrhau gwerth am arian a bod yr holl gyfleoedd cyllido posibl yn cael eu nodi a'u harchwilio'n llawn.

ARGYMHELLWYD –

- (1) NODI'r cynnydd a wnaed ar gyflawni Rhaglen Gyfalaf 2024/25 o fewn cylch gorchwyl y Pwyllgor, a gwmpesir yn Atodiad 1 i'r adroddiad.
- (2) NODI'r defnydd o Bwerau Argyfwng o fewn cylch gorchwyl y Pwyllgor, y manylwyd arnynt yn Atodiad 1 i'r adroddiad.
- (3) BOD y newidiadau i Raglen Gyfalaf 2024/25 a Rhaglen Gyfalaf y blynyddoedd i ddod o fewn cylch gorchwyl y Pwyllgor, a grynhoir ym mharagraffau 2.4 a 2.5, ac y manylir arnynt yng nghorff yr adroddiad ym mharagraffau 2.22, 2.33 a 2.35, yn cael eu nodwyd.
- (4) BOD y Pwyllgor yn ysgrifennu at Gomisiynydd yr Heddlu a Throseddau, fel cefnogwr y Cyngor ar faterion ariannu yn flaenorol, ac yn dilyn eu cyflwyniad i'r Pwyllgor, i bwysleisio'r angen am gyllid parhaus ar gyfer mesurau megis TCC i gynorthwyo i frwydro yn erbyn trais domestig.

Rhesymau dros yr argymhellion

(1-3) Gan ystyried cynnwys yr adroddiad a'r trafodaethau yn y cyfarfod.

(4) Er mwyn amlygu'r angen am ac annog cefnogaeth bellach gyda chyllid, yn enwedig yn barhaus.

ADRODDIAD MONITRO CYNLLUN CYFLAWNI BLYNYDDOL: PERFFORMIAD CHWARTER 2 2024/25 (CAT) –

Amlinellodd yr adroddiad cryno ar berfformiad, a gyflwynwyd gan Bennaeth y Gwasanaethau Adeiladau a Thai, gynnydd y Cyngor yn Chwarter 2 (1 Ebrill i 30 Medi, 2024) tuag at gyflawni ei ymrwymadau yn y Cynllun Cyflawni Blynyddol (2024/25) fel sy'n cyd-fynd ag Amcanion Lles ei Gynllun Corfforaethol.

Yn dilyn prawf o gysyniad gan ddefnyddio Fframwaith Perfformiad Corfforaethol presennol y Cyngor o fesurau a chamau gweithredu i ddatblygu ei ddefnydd o Power BI i gefnogi adrodd perfformiad, cynhyrchwyd ciplun perfformiad Chwarter 2 ar gyfer y Cynllun Cyflawni Blynyddol cyfredol (2024/25). Fanylwyd ar hyn yn y cyflwyniad a atodwyd i'r adroddiad yn Atodiad A. Rhoddodd y ciplun drosolwg o gynnydd yn erbyn camau gweithredu a gynlluniwyd a dangosyddion perfformiad sy'n cyd-fynd â 4 Amcan Lles y Cyngor ac yn rhestru unrhyw eithriadau (priodoli gweithredoedd coch sgôr RAG Coch) mewn fformat hygyrch. Cynhyrchwyd yr adroddiad fel rhan o ymdrechion i ddatblygu dull gweithredu'r Cyngor a byddai'n cael ei fireinio ymhellach wedi'i lywio gan farn cydweithwyr swyddogion ac Aelodau Etholedig drwy gydol cyfnod adrodd perfformiad 2024/25, gyda'r bwriad o lywio trefniadau monitro ac adrodd y Cyngor ar gyfer Cynllun Corfforaethol newydd 2025-30. Ar hyn o bryd roedd y Cyngor yn gweithio tuag at gynhyrchu cipluniau perfformiad penodol y Pwyllgor Craffu a fyddai'n cael eu hadrodd yn Chwarter 3.

Rhoddodd y cyflwyniad wedi'i atodi yn Atodiad A yr adroddiad grynodedb o'r cynnydd yn erbyn ymrwymadau Cynllun Cyflawni Blynyddol y Cyngor ar gyfer 2024/25. Darparodd sleidiau 2-7 o'r cyflwyniad grynodedb perfformiad o'r Cynllun Cyflawni Blynyddol yn Chwarter 2. Mae sleidiau 8-12 yn rhoi trosolwg penodol i Bwyllgor o'r cynnydd yn erbyn blaenoriaethau'r CCB fel sy'n cyd-fynd â chylch gwaith y Pwyllgor Craffu.

Roedd yr adroddiad yn gofyn i Aelodau Etholedig ystyried canlyniadau perfformiad Chwarter 2 a'r camau adferol arfaethedig i fynd i'r afael â meysydd sy'n tanberfformio a nodwyd. Wedi ystyried, argymhellwyd y dylai'r Pwyllgor Craffu gyfeirio ei farn ac unrhyw argymhellion i'r Cabinet i'w hystyried.

Yn dilyn cyflwyno'r adroddiad, rhoddodd y Swyddogion y cyngor canlynol mewn ymateb i gwestiynau Aelodau:

- Roedd ailgyflenwi'r hen westy, Olive Lodge, i lety dros dro i'r digartref yn mynd rhagddo'n dda iawn, a bwriedir y byddai ar gael i'w osod ym mis Mawrth neu Ebrill 2025. Roedd disgwyl i adroddiad gael ei gyflwyno i'r Cabinet cyn

bo hir, ynghylch priodoli'r hen Ganolfan Gymunedol, Tŷ Tregatwg, at ddefnydd tebyg.

- Ar hyn o bryd nid oedd unrhyw deuluoedd wedi'u cartrefu gan y Cyngor mewn llety gwely a brecwast, gyda'r teulu olaf wedi symud ymlaen yn llwyddiannus yn ystod yr wythnos ddiwethaf. Roedd y llwyddiant yn rhannol yn ddiolch i lawnsio'r ddatblygiad tai dros dro newydd yn Eagleswell yn Llanilltud Fawr.
- Yn ddiweddar, tynnwyd sylw at unigolion a oedd yn ddigartref ar y stryd ac a oedd yn wreiddiol yn ddigartref mewn ardaloedd eraill ond a oedd bellach i'w weld fel pe baent yn ddigartref stryd ym Mro Morgannwg, wedi cael eu hamlygu i'r Cyngor yn ddiweddar. Ar ôl cynnal ymchwiliad, canfuwyd bod gan y rhan fwyaf, os nad pob un o'r bobl hynny, opsiynau llety mewn mannau eraill. Efallai bod rhai pobl o'r fath yn ardal y Barri wedi rhoi'r gorau i'w lety yn wirfoddol. Roedd rhesymau ariannol, yn hytrach na mynediad i lety yn aml yn rheswm dros unigolion o'r fath yn teithio i'r Fro, ac er bod gan y Cyngor gyfrifoldeb dyngarol tuag atynt ac roedd angen ymchwilio i'r mater, roedd gan yr Awdurdod lle'r oedd ganddynt gysylltiad lleol gyfrifoldeb cyffredinol am eu hanghenion tai. Doedd hwn ddim yn fater newydd nac yn un oedd yn unigryw i'r Fro.
- Cyllidodd y Cyngor Siop Un Stop Pobl yng nghanol tref Y Barri, lle gallai staff gynnig cymorth allgymorth i unigolion sy'n wynebu problemau tai a'u cyfeirio at asiantaethau eraill, pe bai angen.
- Roedd nifer fach iawn o unigolion wedi rhedeg allan o opsiynau llety dros dro ac nid oeddent wedi gallu cynnal lleoliad. O dan yr amgylchiadau hyn, bu'r Cyngor yn gweithio gydag asiantaethau trydydd sector a allai eu cefnogi. Er nad oedd y Cyngor wedi troi'i gefn ar unigolyn mewn angen, gallai fod yn anodd iawn cynorthwyo pan nad yw cleient yn dymuno ymgysylltu â'r Cyngor o bosibl, ac nid oedd llety amgen ar gael ar fyr rybudd bob amser.
- Ystyriodd Swyddogion yr holl opsiynau oedd ar gael er mwyn osgoi i unrhyw un fod ar y strydoedd, yn enwedig mewn tywydd oerach, ac roedd mentrau eraill fel sefydliadau eglwysig yng Nghaerdydd er enghraifft, a oedd yn anelu i gynorthwyo pobl pan fydd pwysau'n cynyddu yn ystod y gaef.
- Mewn amgylchiadau lle nad oedd cysylltiad lleol â Bro Morgannwg, gallai'r Cyngor eu cynorthwyo, er enghraifft, i deithio i'r Awdurdod lle roedd ganddynt gysylltiad. Os bydd angen uniongyrchol gan berson a oedd yn agored i niwed, byddai'r asesiadau a'r atgyfeiriadau priodol yn cael eu gwneud, a gellid cysylltu ag Awdurdod arall pe bai angen ceisio sicrhau llety brys.

Heb unrhyw gwestiynau pellach, fe wnaeth y Pwyllgor wedyn:

ARGYMHELLWYD –

(1) Y dylid nodi canlyniadau perfformiad Ch2 a'r cynnydd tuag at gyflawni ymrwymadau Cynllun Cyflawni Blynnyddol 2024/25, fel y'u haliniwyd ag Amcanion Llesiant y Cynllun Corfforaethol, o fewn cylch gorchwyl y Pwyllgor.

(2) Y dylid nodi'r camau adferol sydd i'w cymryd i fynd i'r afael â meysydd o danberfformio ac i fynd i'r afael â'r heriau allweddol a nodwyd o fewn cylch gorchwyl y Pwyllgor.

Rheswm dros yr argymhellion

(1&2) Gan ystyried cynnwys yr adroddiad a'r trafodaethau yn y cyfarfod.

MATER OEDD Y CADEIRYDD WEDI PENDERFYNU YN FRYS –

PENDERFYNWYD – Y dylid ystyried y mater canlynol yr oedd y Cadeirydd wedi penderfynu ei fod yn fater brys am y rheswm a roddwyd o dan bennawd y cofnodion.

CHWARTER 2 MONITRO REFENIW 2024/25 (CAT) –

(Mater yr oedd y Cadeirydd wedi penderfynu ei fod yn fater brys oherwydd yr angen i sicrhau bod Adroddiad y Cabinet yn cael ei glirio cyn cyhoeddi ac ystyried sefyllfa Monitro Refeniw Ch2 yn amserol ac ochr yn ochr â Chynllun Ariannol Tymor Canolig 2025/26 i 2029/30 Adnewyddu a Diweddarau Adroddiad)

Cafodd yr adroddiad ei gyflwyno gan y Rheolwr Cymorth Cyllid, a gynghorodd y canlynol:

Parhaodd y sefyllfa refeniw ar gyfer 2024/25 i adlewyrchu galw heriol a phwysau chwyddiant gan barhau â'r pwysau gwasanaeth allweddol a adroddwyd gan y Cyngor yn sefyllfa alldro 2023/24 yn 2024/25. Cafodd y pwysau cost a ddyrannwyd fel rhan o gyllideb 2024/25 eu haddasu i adlewyrchu'r cyllid a oedd ar gael, ac felly nid oeddent yn darparu cyllid llawn ar gyfer y pwysau sydd ohoni, ac roedd y pwysau hyn wedi parhau i gynyddu yn chwarter cyntaf 2024/25. Roedd tystiolaeth o alw cynyddol mewn perthynas â Gofal Plant a Phobl Ifanc a Gofal Cymdeithasol Oedolion gan adlewyrchu mwy o achosion a chymhlethdod o ran angen yn ogystal â chynnydd sylweddol yng nghost lleoliadau a phecynnau gofal. Parhaodd cymorth ar gyfer Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) yn faes o bwysau sylweddol o fewn Dysgu a Sgiliau gyda phwysau cyfatebol ar gostau trafndiaeth ysgol ar gyfer disgyblion yn y ddarpariaeth ADY ac adroddwyd bod gorwariant o £1.231m yn arwyddocaol yn cyd-destun y pwysedd costau o £500k a ddyfarnwyd ar gyfer y maes yma ar gyfer 2024/25.

Ar draws y gwasanaethau roedd pwysau chwyddiant hefyd yn cael eu profi yng nghyswllt cyflogau, yn fwyaf nodedig lle'r oedd grymoedd y farchnad yn cael eu defnyddio ac o ran y bwch cyllid rhwng y dyfarniad cyflog ar gyfer 2024/25 a'r dyfarniad cyflog tebygol ar gyfer 2024/25. Dim ond chwyddiant cytundebol cyfyngedig iawn a ddyrannodd y Cyngor fel rhan o gyllideb 2024/25 a dim chwyddiant cyffredinol ers rhai blynyddoedd a byddai hyn yn cael effaith gyffredinol ar wydnwch y gyllideb refeniw. Byddai'r oedi ar weithredu arbedion hefyd yn effeithio ar alldro 2024/25 ar draws gwasanaethau.

Roedd defnydd heb ei gynllunio o gronfeydd wrth gefn oddeutu £14.226m, oedd yn cynrychioli cynnydd bellach ar y defnydd heb ei gynllunio o gronfeydd wrth gefn a adroddwyd yn Chwarter 1, sef £13.629m. Roedd gan y Cyngor ffrydiau gwaith amrywiol yn mynd rhagddynt i liniaru'r defnydd heb ei gynllunio o gronfeydd wrth gefn a lleihau gorwariant yn ystod y flwyddyn.

Byddai'r rhan fwyaf o'r defnydd heb ei gynllunio o gronfeydd wrth gefn yn cael eu diwallu o Gronfeydd Wrth Gefn, fodd bynnag, roedd £486k wedi'i ddangos yn erbyn y Gronfa Gyffredinol. Ni ragwelwyd y byddai'r cyllid hwn yn cael ei gymryd o'r Gronfa Gyffredinol ar ddiwedd y flwyddyn a'r swm hwn fyddai'r flaenoriaeth gyntaf ar gyfer gwrthbwysu neu liniaru yn ystod y flwyddyn pe bai unrhyw danwariant sy'n dod i'r amlwg neu feysydd lliniaru wedi'u nodi yn ystod y flwyddyn. Byddai hyn yn sicrhau bod Cronfa y Cyngor yn cael ei chynnal ar lefel polisi ar gyfer y flwyddyn ariannol hon.

Roedd targedau arbedion ac effeithlonrwydd heriol wedi'u gosod ar gyfer 2024/25, gan gynnwys targed o £7.676m o arbedion Corfforaethol. Adlewyrchwyd y cynnydd yn erbyn y targedau arbedion hyn yn Atodiad yr adroddiad. Parhaodd y Cyngor hefyd i fonitro'r gwaith o gyflawni arbedion 2023/24 heb eu cyflawni yn ystod y flwyddyn.

Yng nghyd-destun y pwysau ychwanegol a adroddwyd fel rhan o Fonitro Chwarter 2, roedd bellach yn wir bod yr holl ddefnydd o gronfeydd wrth gefn yn cael ei ystyried gan Uwch Dîm Arwain i ddarparu trylwyrdd ychwanegol. Roedd rheolaethau recriwtio pellach hefyd bellach yn cael eu rhoi ar waith sy'n cyfateb i rewi recriwtio ar gyfer swyddi nad oedd ganddynt ofynion statudol. Byddai'r tîm Cyfrifeg yn cynnal archwiliad pellach o'r defnydd o Wariant Grant. Yn ogystal, byddai rhai ffrydiau gwaith a nodwyd fel rhan o ail-lunio yn cael eu cyflymu, megis Rheoli'r Galw, mewn perthynas â threfniadau Gwasanaethau Cymdeithasol Oedolion a Phlant a Thrafnidiaeth Ysgol.

Yn dilyn cyflwyno'r adroddiad, dywedodd y Swyddog mai'r pwysau allweddol o fewn cylch gwaith y Pwyllgor hwn oedd digartrefedd ac ailsefydlu a'r defnydd o westai a hosteli i ateb y galw.

Ar ôl ystyried y mater yn llawn, fe wnaeth y Pwyllgor wedyn:

ARGYMHELLWYD – Nodi'r sefyllfa o ran Cyllideb Refeniw 2024/25 yr Awdurdod.

Rheswm dros yr argymhelliad

Gan ystyried cynnwys yr adroddiad a'r trafodaethau yn y cyfarfod.